

Aktivní ovlivňování zdraví dětské populace

Zapojování rodiny do léčebně –preventivní a výchovné péče

- Výživa
- Podpora obranyschopnosti organismu
- Spoluúčast na vytváření optimálních životních podmínek
- Včasná detekce a náprava odchylek od fyziologie, prevence škodlivých návyků a pod.

Problémové oblasti

1. Nedostatečná výživa, výskyt infekčních onemocnění, vysoká úmrtnost – základ pro preventivní péči o děti
2. Děti se zvláštní péčí – postihnuté, opuštěné a jinak ohrožené
Dětské lékařství – ošetrovatelská péče o děti

Management PED oše

Ambulantní složka:

- komplexní léčebně-preventivní péče / dokumenty SZO/
- Primární péče o děti a dorost / zdravotní řád, Zákon ČNR o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních/
- Specializované pediatrické ambulance

Oblasti primární péče

- Zdravá výživa
- Osobní hygiena
- Hygiena dospívání
- Prevence pohlavních chorob
- Výchova k rodičovství
- Boj proti drogovým závislostem
- Poskytování první pomoci

Management PED oše

Nemocniční složka

- Novorozenecké odd.(součást gyn-por)
- Odd. patologických novorozenců
- Dětská oddělení: diferenciacce podle věku dítěte, onemocnění
- Odborné léčebné ústavy:

Dětské léčebny doléčování a rehabilitační péče

Dětské ozdravovny rekonvalescenti / klimatické pod.

Dětská sanatoria denní, celotýdňové pro chron.nemocné a defektní děti

Ošetrovatelský proces v pediatrii

1. Systematický sběr údajů o dítěti
2. Ošetrovatelská diagnóza
3. Plánování ošetrovatelské péče
4. Realizace ošetrovatelské péče
5. Hodnocení ošetrovatelské péče

Systematický sběr údajů

- Písemně zpracovaná ošetřovatelská anamnéza
- Dostatek času (24 hodin)
- Dítě i rodiče potřebují čas (adaptace na prostředí)

Ošetrovateľská diagnostika

- Analýza informácií
- Syntéza poznatkov
- Stanovení ošetrovateľských diagnóz
- Aktuální i potenciální problémy
- Uplatňování principu holizmu
- Dvousložkové diagnózy – potenciální
- Trojsložkové diagnózy - aktuální

Plánování ošetrovatelské péče

- Stanovení cílů
- Stanovení priorit (mění se v závislosti)
- Stanovení očekávaných výsledků (měřitelných)
- Shodovat se musí ošetrovatelský plán sestry s léčebnými postupy
- Využití hodnotících škál

Realizace ošetrovatelské péče

- Realizace naplánovaných činností (intervencí)
- Záznam realizace
- Činnosti závislé (ordinace lékaře, přání pacienta)
- Činnosti nezávislé (aktivita sestry=zodpovědnost sestry)
- Vzájemné (spolupráce zdravotnického týmu)

Hodnocení ošetrovatelské péče

- Porovnání jednotlivých očekávaných výsledků
- Závěry umožní ošetrovatelské zásahy ukončit, změnit nebo v nich pokračovat

Dokumentace

- Všechny informace
- Všechny realizace
- Přehled a jednotnost v rámci zdravotnického zařízení
- Musí být prokazatelné, kdo údaje zaznamenal, event. opravil
- V dokumentaci sestra neškrtá, ale označí změnu a potvrdí podpisem

Dokumentace

- Ošetrovatelská anamnéza – vstupní vyšetření realizované sestrou
- Plán ošetrovatelské péče
- Denní ošetrovatelský záznam
- Ošetrovatelská překladová zpráva
- Ostatní: záznam sledování bolesti, edukační záznam, bilance tekutin, plán péče o dekubity, nutriční protokol, aplikace krevních derivátů, anesteziologický záznam,...

Ošetrovatelský proces v pediatrii

- **Identifikační údaje** : jméno, pohlaví, matka, datum a hodina narození, gestační věk, datum a hodina přijetí, typ přijetí
- **Medicínská diagnóza** : hlavní, vedlejší
- **Důvod přijetí** :
- **Nynější onemocnění** :

-
- **Základní vyšetření při přijetí** : porodní délka, hmotnost, Apgar podrobně rozepsat, obvod hlavy, hrudníku, pulz, dech, TT, TK, jiné hodnoty podle typu oddělení
  - **Rodinná anamnéza** : matka, otec, sourozenci, výskyt dědičných onemocnění v rodině otce, matky, abúzy otce, matky, onemocnění sourozenců dítěte – závažná

-
- **Osobní anamnéza** : gestační věk novorozence, průběh gravidity, návštěvy poradny, nemoci matky během gravidity, hmotnostní přírůstek během gravidity, abúzy matky, porod, poporodní adaptace do přijetí na oddělení
  - **Sociální anamnéza** : bytové podmínky, vztahy v rodině, pracovní zařazení rodičů, problematické sociální zázemí

Posouzení současného stavu ze dne :

- **Hlava a krk** : tvar, porodní poranění, v. fontanela, držení hlavy, torticollis
- **Oči** – vykonaná krevizace / kdy /, odkud záznam, výtok, tvar, zvláštnosti
- **Ústa** – barva, sliznice, jazyk, vývojové vady
- **Uši, nos** – deformity, výtok, známky zánětu, jiné změny

- **Hrudník** : tvar, deformity, porodní poranění
- **Dýchací systém** – začátek dechové aktivity po porodu, problémy s nástupem samostatného dýchání – ze záznamů, současné zhodnocení dýchání – počet dechů, kvalita dýchání, pravidelnost problémy
- **Srdcovo-cévní systém** – akce srdce – pravidelnost, frekvence, jiné hodnoty podle typu oddělení
- **Břicho a GIT**: velikost břicha, meteorizmus, bolestivost, jiné problémy, pupečník

- **Výživa** – průchodnost jícnu – záznam z vyšetření, 1. přiložení k prsu, úspěšnost kojení, množství vypitého MM, problémy s přikládáním k prsu, aktivita dítěte při saní, dokrmování, překážky kojení, celkový stav výživy – eutrofie, hypotrofie, nadměrný stav výživy, současná hmotnost, úbytek
- **Vyprazdňování** – průchodnost rekta, vrozené vývojové vady, odchod smolky, vyprazdňování v dalším období po porodu, barva, konzistence stolice, frekvence vyprazdňování, porucha vyprazdňování, intertrigo

- **Uropoetický systém – vylučování** – první močení po porodu, vylučování moči v dalším období, způsob sledování močení / bilance, vážení plínek, jiné/, frekvence močeí, problémy
- **Pohlavní orgány** – známky zralosti, vrozené vývojové vady
- **Kostrovosvalový systém / VVC/** - pohyblivost, svalový tonus, hrubá a jemná motorika, končetiny, symetrie
- **Nervově-smyslový systém** – jednotlivé reflexy, celkové chování dítěte – zvýšená dráždivost, ochabnutost, projevy smyslového vnímání, pokud je možné hodnotit

-
- **Kůže a její adnexa** – barva, turgor, pocení, defekty kůže, névy, znamínka, poranění, infekce, jiné léze, hygiena – péče doposud
  - **Endokrinní a imunologický systém** – poruchy – pokud je možné hodnotit
  - **Aktivity denního života** – rytmus spánku a bdění, charakteristika pláče, atypické projevy

Posuzování matky

- Zdravotní stav po porodu, prvorodička, vícero dička
- Kojení – postoj ke kojení, vědomosti a zručnosti ve vztahu ke kojení, hygienické návyky při péči o prsa
- Schopnost matky ošetřovat novorozence, potřeba edukace, podpora prostředí v péči o dítě
- Sociální situace – stav, rodinné zázemí, počet dětí, úplná, neúplná rodina, potřeba sociální podpory

- **Medicínský management** – výsledek vyšetření novorozence na porodním sále, případné ordinace, současné aktuální vyšetření a ordinace léčby a způsobu ošetřování, očkování, ošetřování pupku, fototerapie, screening.
- **Situační analýza** – výpočet problémů, i sociální problémy, vědomostní úroveň matky, kojení, i pozitiví zhodnocení
- **Výpočet ošetřovatelských diagnóz** – podle stupně naléhavosti
- pozitivující diagnózy

POSUZOVÁNÍ KOJENCE, BATOLETE

- **Identifikační údaje** : jméno, věk, matka hospitalizovaná s dítětem
- **Medicínská diagnóza** : hlavní, vedlejší
- **Důvod přijetí** :
- **Nynější onemocnění** :
- **Základní vyšetření při přijetí** : hmotnost, výška, obvod hlavy, hrudníku, pulz, dech, TT, TK, jiné hodnoty podle typu oddělení
- **Rodinná anamnéza** : závažná onemocnění – otec, matka, sourozenci, abúzy rodičů / kouření, jiné/

-
- **Osobní anamnéza** : průběh gravidity, porod, poporodní adaptace, kojení, preventivní prohlídky, výživa, očkování, nemocnost, úrazy, hospitalizace, operace
  - **Alergologická anamnéza** : potraviny, léky, jiné, způsob projevů alergie
  - **Sociální anamnéza** : rodina – úplná, neúplná, počet sourozenců, sociální poměry, ústavní výchova, péče rodiny o dítě, kdo se o dítě stará, kolektivní zařízení

Posouzení současného stavu ze dne :

- **Hlava a krk** – tvar, deformity, v. fontanela, vlasatá část, oči, uši, nos – výtok, známky zánětu, ústa – rty, jazyk – barva, hydratace, ragády, afty, soor, držení hlavy, porovnat obvod hlavy při narození a teď
- **Hrudník** – obvod při narození a teď, tvar, deformity
- **Dýchací systém** – počet dechů, pravidelnost, kvalita dýchání, ztížené dýchání, zhoršená průchodnost dýchacích cest
- **Srdcovo-cévní systém** – akce srdce, TK, problémy
- **Břicho a GIT**- velikost břicha, meteorizmus, bolestivost, peristaltika
- **Uropoetický systém** – vrozené vývojové vady, pohlavní orgány

- **Kostrovo-svalový systém** – symetrie postavy, svalový tonus, končetiny, symetrie, pohyblivost
- **Nervově-smyslový systém** – vědomí, reflexy, smyslové vnímání, reakce na hlas, zvuk, fixace zrakem, kompenzační pomůcky
- **Endokrinný systém**
- **Imunologický systém**
- **Kůže a její adnexa** – celkový stav pokožky, stav hygieny, intertrigo, jiné narušení integrity kůže, způsob ošetřování kůže v domácnosti, oblečení, používaná kosmetika, pravidelnost koupání a přebalování / zdroje údajů /

Aktivity denního života :

- **Příjem potravy** : kojení, přechod na smíšenou stravu, náhrada MM, příjem tekutin, oblíbené pokrmy, počet denních jídel, chuť do jídla, způsob krmení, problémy při krmení, porodní hmotnost a délka, současná hmotnost a délka
- **Vyprazdňování stolice** : stolice pravidelná, plínky – jaké, nočník, konzistence stolice, počet za den, problémy, regulace stolice – rektální rourka, úprava stravy, nácvik vyprazdňování, dodržování čistoty, intertrigo
- **Vylučování moči** : v nemocnici a doma, způsob sledování močení / PVT, vážení plínek, jiné /, častost vyprazdňování močového měchýře, diuréza, problémy, samostatnost

- **Spánek a bdění** : intervaly, délka, usínání, problémy, kolik prospí přes den, v noci, návyky při usínání
- trávení dne – oblíbené činnosti
- hra – samo, s jinými dětmi
- soběstačnost při oblékání, hygieně, jídle, jiných činnostech, navštěvuje školku
- pohybový režim
- **Posouzení psychického stavu** : nálada, orientace – zná své jméno, pokoj, postýlku, reakce na hospitalizaci, reakce na odloučení, kontakt s osobami – samotář, vyhledává děti, projevy strachu

- **Psychomotorický vývoj** : hrubá a jemná motorika, poznávání a řeč / předřečové stádium tvoří slova, věty /, sociální vývoj – navazování vztahu, separační úzkost, popsat, vyšetření úrovně vývoje jiným odborníkem
- **Posouzení doprovázející osoby** : chování se k dítěti, hospitalizovaná matka, souhlasí s hospitalizací dítěte, sebe, podílí se na ošetřování dítěte, spolupráce matky s lékařem, se sestrami, dodržování nařízení ošetřujícího personálu, postoj k nemoci dítěte

-
- **Medicínský management**
  - **Situační analýza**
  - **Ošetrovatelské diagnózy**

POSUZOVÁNÍ VĚTŠÍHO DÍTĚTE

- **Identifikační údaje :**
- **Medicínská diagnóza :** hlavní, vedlejší
- **Důvod přijetí :**
- **Nynější onemocnění :**
- **Základní vyšetření při přijetí :** hmotnost, výška, pulz, dech, TT, TK, jiné hodnoty podle typu oddělení
- **Rodinná anamnéza :** otec, matka, sourozenci, dědičně přenosné onemocnění v rodině, širším příbuzenstvu
- **Osobní anamnéza :** průběh gravidity, porod, útlý věk – výživa, vývoj, nemocnost, očkování, v pozdějším období vývoje – nemocnost, odchylky vývoje, překonaná vážná onemocnění , úrazy, hospitalizace, operace, chronické nemoci, dispenzarizace

-
- **Léková anamnéza**
  - **Alergologická anamnéza** : potraviny, léky, jiné, způsob projevu alergie
  - **Abúzy** : alkohol, káva, kouření, léky, drogy, jiné
  - **Sociální anamnéza** : rodina – úplná, neúplná, péče rodiny o dítě, výchova
  - **Pracovní anamnéza** : škola, školské prostředí
  - **Spirituální anamnéza**

Posouzení současného stavu ze dne :

- **Hlava a krk** – velikost a tvar, vlasatá část – vlasy, pokožka na hlavě, hygiena, oči, uši, nos – výtok, známky zánětu, deformity, ústa – rty, jazyk – barva, dentice, známky zánětu, hygiena, krk – tvar, uzliny, držení hlavy
- **Hrudník** – tvar, deformity
- **Dýchací systém** – počet dechů, pravidelnos, kvalita dýchání, ztížené dýchání, zhoršená průchodnost dýchacích cest, dyspnoe,
- **Srdcovo-cévní systém** – akce srdce, TK, problémy
- **Břicho a GIT-** velikost , meteorizmus, bolestivost, peristaltika, kožní integrita, střevní fenomény, hernie
- **Uropoetický systém** – aspekce, otoky, citlivost, bolestivost, vývoj sekundárních pohlavních znaků, VVC

- **Kostrovo-svalový systém** – celkový vývoj kostry a svalstva, postoj, držení těla, souměrnost postavy, deformity, končetiny, souměrnost, pohyblivost, hematomy, traumata, vývoj svalstva, svalový tonus
- **Nervově-smyslový systém** – vědomí, orientace, smyslové orgány, poruchy smyslového vnímání, kompenzační pomůcky
- **Endokrinný systém**
- **Imunologický systém**
- **Kůže a její adnexa** – celkový stav pokožky, změny na povrchu, barva, celistvost kožního krytu, změna sliznic, kožní záhyby, eflorescence, lokalizace, pocity – bolest, svědění, neklid, škrabání

Aktivity denního života :

- **Příjem potravy** : doma, v nemocnici, stav výživy, výška, hmotnost – BMI, oblíbené jídla, počet jídel za den, dodržování diety, nutnost edukace
- **Příjem tekutin** : doma, v nemocnici
- **Vyprazdňování stolice** : doma, v nemocnici, nácvik vyprazdňování, frekvence, problémy
- **Vylučování moči** : v nemocnici a doma, způsob sledování močení /PVT/ ,častost vyprazdňování močového měchýře, diuréza, problémy, pomočování, dyzúrie
- **Spánek a bdění** : doma, v nemocnici, délka, kvalita spánku, usínání, problémy
- **Aktivita a odpočinek** : pohybový režim, navštěvuje školu

- **Hygiena** : návyky, samostatnost
- **Posouzení psychického stavu** : vývojová úroveň, školská úspěšnost, komunikace s dítětem – komunikační bariéry, vnímání vlastního zdravotního stavu, reakce na onemocnění, na hospitalizaci, adaptace na onemocnění a nemocniční prostředí, projevy nejistoty a stresu
- **Informovanost** : o onemocnění, diagnostice a léčbě, zvládání úkonů ošetřování dítětem
- **Doprovázející osoba** : vztah k dítěti, k hospitalizaci, informovanost o nemoci, léčbě a ošetřování, kontakt s dítětem – návštěvy, telefonáty, kontakt se sestrou, ošetřujícím lékařem

-
- **Medicínský management**
  - **Situační analýza**
  - **Ošetrovatelské diagnózy**

Růst a vývoj dítěte

Rozdělení dětského věku

Zárodek(emryo) – 1.-8. týden nitroděložního života

Plod(fétus) – od 9. týdne do narození

Novorozenec – od narození do 28. dne

Kojenec – od 29. dne do 1. roku

Batole – od 1. – 3. roku

Předškolák – 4. – 6. rok

Školák – od 7. roku

Dospívání

Prenatální období

- Období od oplození vajíčka do porodu lidského plodu
- Prvních 8 týdnů (embryonální = zárodečné) – diferenciací jednotlivých částí těla, základy orgánů a tělních systémů
- Od 9. týdne (období fetální) = vývoj plodu

Postnatální období

- Novorozenecké období – adaptace tělních systémů, fyziologie a patologie – neonatologie
- Výskyt VVV, následky perinatální patologie, pokračování intrauterinních patologických stavů (infekce), generalizace infekce
- Mortalita nejvyšší z celého dětství

Postnatální období

- Kojenecké období – od 29. dne a končí v den prvních narozenin
  - Rychlý somatický, neuropsychický a motorický vývoj
  - Významné z hlediska nemocnosti a úmrtnosti (vliv VVV, pozdní následky perinatální patologie, manifestace vrozených poruch metabolismu)

Postnatální období

- **Batolečí období – mezi 1. a 3. rokem**
  - Postupné osamostatňování
  - Zdokonalování samostatného pohybu a komunikace s okolím
- **Předškolní období – mezi 3. a 6. rokem**
  - V závěru je dítě schopno nastoupit do školy

Postnatální období

- Školní období – po 6. narozeninách
- Závěr období nelze jednoznačně vymezit, obvykle ukončení spojujeme s počátkem dospívání (odlišné mezi pohlavími)

Postnatální období

- Období dospívání – biologicky ohraničeno počátkem pubertálního vývoje, dosažením plné pohlavní zralosti a ukončením tělesného růstu
  - U dívek začíná v průměru o dva a půl roku dříve (v průměru v 10 letech)
  - Mezi jedinci téhož pohlaví je variabilita až 2 roky
  - Plná pohlavní zralost po 2-3 letech od začátku dospívání
  - ukončení růstu po 4-5 letech

Růst a vývoj člověka

- Růst – zvětšování tělesné délky, hmotnosti a změna proporcí
- Vývoj – komplexních motorických, duševních i sociálních funkcí a schopností
- Geneticky podmíněný proces, umožněný zráním CNS, rozvojem poznávacích schopností, psychologickým a sociálním vývojem dítěte
- Do jisté míry podléhá vlivům okolního prostředí

Periodizace dětského růstu

- Na rozdíl od jiných biologických druhů roste člověk relativně pomalu a dlouho
- Sendvičový model=po období rychlého postnatálního růstu následuje růst klidný (dětství), pak následuje pubertální výšvih a pohlavní zralost

Růstová křivka

- Komponenta I (infantilní) – začíná v druhé polovině nitroděložního vývoje a doznívá mezi 3. a 4. rokem života
- Komponenta C (childhood, dětská komponenta) – začíná před ukončením 1. roku života a trvá až do ukončení tělesného růstu
- Komponenta P (pubertální) – je fází přídavného růstu indukovaného pubertou
- Komponenty se překrývají a jsou odlišně hormonálně řízeny